

УДК 343.01

І.І. Митрофанов,

доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри галузевих
юридичних наук Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ І МЕХАНІЗМ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація. У статті аналізується не тільки поняття механізму кримінально-правового регулювання, а і місце в ньому кримінальної відповідальності й її механізму реалізації. Розглядаються точки зору вчених на розуміння механізму кримінально-правового регулювання з метою пошуку раціонального підходу до визначення значення кримінальної відповідальності в його функціонуванні. Кримінальна відповідальність в досліджуваному механізмі розглядається як явище, що дозволяє призвести до руху кримінально-правове регулювання, маючи при цьому власний механізм реалізації. Акцентується увага на змінах до законодавства, що стосуються введення до Кримінального кодексу України кримінальних проступків. Констатується необхідність законодавцю виважено підходити до модернізації законодавства про кримінальну відповідальність, оскільки кримінальне право було, є та буде завжди легальним ресурсом насилля, пов'язаним з питаннями реалізації кримінальної відповідальності при кримінально-правовому регулюванні найважливіших для особи, соціуму та держави суспільних відносин.

Ключові слова: кримінально-правове регулювання, механізм кримінально-правового регулювання, кримінальна відповідальність, зміни до Кримінального кодексу, кримінальні правопорушення, кримінальні проступки, злочини.

Постановка проблеми. Недостатня увага до проблем визначення дефініцій норм кримінального права, кримінально-правових відносин, юридичних фактів у кримінальному праві з боку вчених-криміналістів спричиняє зневіру в можливості науки вирішувати інші прикладні питання, що визнаються похідними від теоретичної невизначеності фундаменту кримінально-правового регулювання, в тому числі і реалізації засобів кримінальної відповідальності. Із метою належного впорядкування суспільних відносин указана відповідальність має задіяти розгалужений комплекс кри-

мінально-правового інструментарію, що об'єднується у відповідний механізм. Такий механізм визнається ефективним, коли система нормативних розпоряджень кримінального права, що складають нормативний рівень регуляції, довела свою дієвість правозастосовною практикою. Норма кримінального права, при існуванні для того юридичного факту, створює правничі умови не тільки для приведення вказаного механізму в динамічний стан, а і для логічного його завершення — виконання завдань законодавства України про кримінальну відповідальність (далі — ЗУпКВ).

Для дослідження теоретичних засад механізму кримінально-правового регулювання (далі — МКПР) слід сформулювати й осмислити його поняття та складові частини. Із огляду на це повинна бути акцентована увага на тій обставині, що в кримінально-правовій науці теоретична модель МКПР сьогодні не є достатньо розробленою, що істотно впливає на законотворчість та застосування в Україні. Натомість суттєвим напрямом кримінально-правового регулювання визнається реалізація кримінальної відповідальності щодо осіб, які визнані винними у вчиненні кримінально караних деліктів (кримінальних проступків і злочинів), в одній із форм цієї відповідальності, досягнення її мети. Останнє уможлиблюється шляхом створення концептуальних положень механізму реалізації кримінальної відповідальності [1; 2; 3], що визнається мною як необхідний (останній, крайній — *ultima ratio*) елемент МКПР.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Слід вказати, що проблеми механізмів кримінально-правового впливу та кримінально-правового регулювання досліджувалися як українськими (Ю.В. Баулін, П.С. Берзін, М.І. Мельник, В.О. Навроцький, О.В. Наден, М.І. Панов, В.Я. Тацій, Д.С. Шапченко й інші), так і російськими (Є.В. Благов, В.К. Дююнов, В.П. Коняхін, М.М. Кропачев, Н.О. Лопашенко, Г.О. Петрова, В.С. Прохоров і інші) вченими-криміналістами. Однак механізми кримінально-правового впливу та кримінально-правового регулювання не можуть та не повинні бути тотожними.

Формування мети статті. Метою цієї статті є вироблення підходу до дослідження саме кримінально-правових проблем (чи засад) механізму кримінально-правового регулювання,

що цілком відповідатиме проведеному мною дослідженню, оскільки існує впевненість в наявності відповідної об'єктивній реальності сукупності кримінально-правових категорій, на якій такий механізм ґрунтується та забезпечує його функціональні можливості — виконання завдань Кримінального кодексу (далі — КК) України. Концептуальна модель МКПР має створити теоретичний фундамент для подальшого вдосконалення КК України, науково обґрунтованого введення інституту кримінальних проступків, які в системі із злочинами складатимуть коло кримінальних правопорушень, а також переходу до іншої моделі Кримінального кодексу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Питання регуляції відповідальності в кримінальному праві відіграють принципову роль для всього механізму кримінально-правового регулювання. При цьому вказане питання має не лише теоретичну, але й законотворчу та практичну спрямованість. Натомість, «власні» питання регуляції кримінальної відповідальності складають вузьку сферу проблем (поняття, механізм її реалізації, юридичний факт, норма кримінального права, предмет, межі, рівні регулювання тощо). Основним необхідно визнати те, що механізм реалізації кримінальної відповідальності, пов'язаний з ним специфічний категоріальний апарат, є, власне кажучи, особливим підходом до вивчення кримінально-правової дійсності в діалектичній єдності з її невід'ємними складовими частинами — процесуальними та виконавчими аспектами кримінально-правової реалії.

Аналіз сутності слів «регулювання» [4, с. 1207] й «упорядковувати» [4, с. 1511] дозволив нам під кримінально-правовим регулюванням розуміти

врегулювання суспільних відносин і поведінки їх суб'єктів, що додає їм обумовлені нормою кримінального права параметри. Регулювання відповідальності в кримінальному праві здійснюється через систему кримінально-правових засобів (норм кримінального права, кримінально-правових відносин, системи кримінально-правових засобів впливу, індивідуальних розпоряджень і т.ін.). У кримінально-правовій науці прийнято розрізняти кримінально-правові засоби, кримінально-правові засоби реагування на вчинене діяння, передбачене КК України, кримінально-правові засоби забезпечення законності, обґрунтованості та вмотивованості прийняття процесуального рішення суду тощо. Різні конфігурації таких засобів складають певні кримінально-правові системні утворення, що призводять в дію норму кримінального права з метою впорядкування регульованих ним суспільних відносин. Таким системним утворенням є механізм кримінально-правового регулювання, який останнім структурним елементом має механізм реалізації кримінальної відповідальності (далі — МРКВ).

Разом з тим, О.М. Тарбагаєв вважає, що центральне місце в МКПР посідає кримінальна відповідальність, яка є основним засобом зняття протиріч між колективними й індивідуальними інтересами в даній сфері взаємодії держави й особи. Кримінальна відповідальність забезпечує правомірну поведінку громадян шляхом реалізації диспозиції (позитивний аспект) або санкції норми кримінального права (негативно-ретроспективний аспект) [5]. Ці висновки ґрунтуються на попередніх дослідженнях ученого [6].

М.М. Кропачев, дослідивши загальнотеоретичні погляди на механізм правового регулювання, дійшов вис-

новку, що такий механізм складається з таких елементів: 1) визначення правосуб'єктності через юридичні норми; 2) умови (події, факти, передбачені гіпотезою правової норми), що призводять в дію юридичну норму; 3) правові відносини, в які вступають або в яких уже перебувають суб'єкти, пов'язані суб'єктивними правами й обов'язками; 4) міри юридичного забезпечення поведінки суб'єктів правових відносин [7, с. 26-27]. На цьому фундаменті М.М. Кропачевим механізм кримінально-правового регулювання розглядається за схемою: норма — правові відносини — відповідальність. При цьому до інших елементів МКПР М.М. Кропачев відносить юридичні факти та предмет кримінально-правового регулювання [8].

О.О. Чистяков вважає, що механізм, який формує підставу кримінальної відповідальності, складається з таких елементів: норма кримінального права, правоутворюючий юридичний факт і об'єкт кримінально-правових відносин. Автор установлює загальні закономірності та тенденції впливу норми кримінального права на підставу кримінальної відповідальності [9].

Т.А. Сулейманов, А.М. Павлухін і Н.Д. Еріашвілі [10; 11], дослідивши питання механізму реалізації норм кримінального права, формулюють тези про те, що такий механізм: 1) необхідний для втілення в реальність розпоряджень норм права; 2) здійснюється поведінкою суб'єктів, до яких звернені розпорядження норми права; 3) є системою правових засобів (до першого блоку відноситься законодавча діяльність держави; до другого блоку відноситься правозастосовна діяльність посадових осіб і державних органів, акти реалізації прав і обов'язків; до третього блоку

відносяться правові засоби локальної дії), що у своїй дії (функціонуванні) призводять до практичного здійснення об'єктивного та суб'єктивного права, досягненню кінцевих результатів при розв'язанні конкретних соціальних задач; 4) є заключною стадією правового регулювання суспільних відносин; 5) здійснюється через охоронні та регулятивні кримінально-правові відносини; 6) залежить не тільки від правових засобів, але і від сукупності умов, що впливають на реалізацію: економічні, політичні, соціальні, моральні [11, с. 44]. Такий підхід авторів має певні зауваження, але в цілому може бути використаний для мого дослідження питань не лише місця МРКВ у МКПР.

О.М. Литвиновим механізм реалізації норми кримінального права визначається як сукупність засобів і методів, безпосередньо спрямованих на здійснення суб'єктами своїх прав і обов'язків. До механізму реалізації автор включає норму права, правові засоби, дії посадових осіб і громадян [12, с. 8]. Як у монографіях Т.А. Сулейманова, так і в дисертаційній роботі О.М. Литвинова мова йде не про механізм реалізації, а про реалізацію норм кримінального права через діяльнісний аспект суб'єктів. При цьому не зрозумілим залишається питання ролі в такому процесі кримінально-правових засобів впливу, за допомогою яких реалізується відповідальність в кримінальному праві. Крім того, не досліджуються правові відносини, в межах яких відбувається реалізація норм кримінального права.

На думку В.К. Дуюнова, механізм кримінально-правового впливу «спрацьовує» завдяки встановленню норми кримінального права, що є першою реакцією держави на суспільну небезпеку певних видів діянь та слугує не-

обхідною передумовою послідуючої її негативної реакції на конкретні факти вчинення кримінальних правопорушень [13, с. 12]. Оскільки В.К. Дуюнов механізм кримінально-правового впливу розглядає як процес, остільки він не досліджує його структуру, а говорить про стадії реалізації такого механізму. Так, він вважає, що залежно від ступеня досягнення мети кримінально-правового впливу слід виділяти шість стадій кримінально-правового впливу: 1) прийняття норми кримінального права та виникнення юридичної підстави кримінально-правового впливу; 2) порушення норми кримінального права, виникнення фактичної підстави кримінально-правового впливу, її виявлення й фіксація; 3) установлення при досудовому розслідуванні підстав для кримінально-правового впливу, попередня кваліфікація вчиненого; можливість застосування кримінально-правового впливу в формі звільнення від кримінальної відповідальності; 4) остаточна кваліфікація вчиненого й остаточна оцінка його у вироку на основі всебічного, повного й об'єктивного дослідження всіх обставин кримінального провадження, кримінально-правовий вплив у формі покладання кримінальної відповідальності або звільнення від неї; 5) кримінально-правовий вплив при виконанні призначеного судом покарання або іншого заходу кримінально-правового впливу; 6) кримінально-правовий вплив протягом строку судимості [13, с. 13-14]. Саме такий підхід до механізму кримінально-правового впливу надав нам можливість стверджувати, що у кримінальної відповідальності є власний механізм для її реалізації, який у статичному стані може бути певним чином структурований.

Крім того, механізм правового регулювання на відміну від механізму

правового впливу складається винятково з нормативно встановлених правничих засобів, які певними способами впорядковують суспільні відносини. Разом з тим у механізм правового впливу необхідно включати не тільки правові, але й ідеологічні засоби [14, с. 12]. Аналіз змісту механізму кримінально-правового регулювання дозволив С.О. Воропаєву дійти висновку про те, що в нього входять статичні елементи — це правові засоби, такі як норма кримінального законодавства, юридичний факт, акт застосування норми. Крім того, вивчення теоретичних підходів до змісту МКПР дозволило авторові сформулювати умовивід про те, що кримінальна відповідальність у змісті зазначеного механізму виступає не як статичне явище, а як один зі способів правового регулювання. Вона, на думку вченого, є одним із заходів, які, використовуючи різну комбінацію правових засобів, у динаміці забезпечують результативний правничий вплив держави на осіб, які заподіяли шкоду суспільним відносинам, охоронюваним законом про кримінальну відповідальність, або, які створили реальну загрозу заподіяння такої шкоди [14, с. 13].

Отже, кримінальна відповідальність в МКПР розглядається як явище, що дозволяє «динамізувати» (привести до руху) кримінально-правове регулювання, маючи при цьому власний механізм реалізації. Проблему МРКВ ми розглядаємо з точки зору кримінального права, виходячи з того, що правовий інструментарій цього механізму встановлюється ЗУпКВ. Так, норма кримінального права визначає не лише підставу (юридичний факт) для початку реалізації кримінальної відповідальності, а й кримінально-правові засоби впливу, за допомогою яких вона і втілюється в поведінку

суб'єктів регульованих кримінальним правом суспільних відносин. Крім того, нормами КК України встановлюються кримінально-правові засоби забезпечення законності, обґрунтованості та вмотивованості обрання судом кримінально-правового засобу реагування на вчинене кримінально-протиправне діяння. У функціонуванні МРКВ беруть участь матеріальні, процесуальні та виконавчі кримінально-правові відносини. Тобто, досліджуваний механізм наповнюється кримінально-правовим інструментарієм, регламентація якого закладена в нормах КК, що робить його невід'ємною частиною МКПР [2, с. 30-31].

МКПР складається з блоку, що забезпечує нормативне кримінально-правове регулювання, блоку (запобіжних, відновлювальних і забезпечувальних) кримінально-правових відносин і блоку індивідуального правового регулювання, що приєднується до попередніх блоків за необхідністю.

Нормативне регулювання МКПР пов'язано з такими елементами: 1) норма кримінального права. Уведення в дію норм КК України, які встановлюють покарання, розглядається нами обов'язковим для встановлення темпоральних, просторових і суб'єктних меж їх юридичної чинності, які можуть визначатися тільки КК. Важливим при цьому визнається й діяльність з фактичного приєднання нових норм кримінального права до чинного КК. Слід також визнати суттєвим те, щоб вчасно скасовувалися морально застарілі норми кримінального права, корегувалися ті, що продовжують діяти, усувалися неясності, неузгодженості, а й іноді і протиріччя. В іншому випадку вже на початку реалізації норм КК можуть відбутися функціональні неполадки у МКПР, що призведе до невиконання завдань

КК України; 2) юридичний факт чи фактичний склад, без наявності якого апріорі неможлива реалізація норм кримінального права.

Розглянуті вище елементи, необхідні для нормативного регулювання функціонування МКПР, взаємодіючи між собою, залежно від фактичних обставин вчиненого суспільно небезпечного винного діяння, передбаченого КК України, покликані забезпечити безупинний та повноцінний початок реалізації норми кримінального права, що встановлює покарання.

До нормативного регулювання МКПР приєднується блок кримінально-правових відносин, до складу якого входять, насамперед, кримінально-правові відносини, пов'язані з дотримання особою не вчиняти суспільно небезпечне діяння, передбачене конкретною статтею (частиною статті) Особливої частини КК України. Це пояснюється тим, що в межах відповідних кримінально-правових відносин і тільки в них відбувається весь процес реалізації норми кримінального права, що встановлює покарання. Така норма не може по-іншому виконувати завдання КК, ніж у правових відносинах. Для руху кримінально-правової матерії необхідні норми кримінального права та відповідні правові відносини, які не просто взаємозалежні, а взагалі не можуть існувати одне без одного. Із моменту розроблення та прийняття (дати набрання чинності) норми кримінального права вона породжує запобіжні кримінально-правові відносини, які виконують функцію запобігання кримінальним правопорушенням. У разі вчинення кримінального правопорушення виникає необхідність відповідного реагування на їх вчинення з боку держави, що спричиняє «розгортання» відновлювальних кримінально-правових відносин.

Під час функціонування МКПР постійно виникає потреба в приєднанні іншої складової частини зазначеного механізму — індивідуального кримінально-правового регулювання у формі правозастосування у разі, якщо вимагається: 1) встановлення юридичного факту — вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого КК України; 2) конкретизація змісту обмежень особистого, майнового й іншого характеру (первинна чи повторна) або визначення юридичних фактів, за яких особа може не перетерплювати взагалі таких обмежень; 3) примусове виконання обмежень особистого, майнового й іншого характеру, що складають зміст кримінальної відповідальності; 4) закріплення прийнятих рішень щодо руху матеріалів кримінального провадження, встановлення наявності юридичного факту, конкретизації (індивідуалізації) засобів кримінальної відповідальності в акті застосування норм кримінального права.

Не можна обійти увагою й те, що внесені Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» не змінюють теоретичних засад механізму кримінально-правового регулювання, але остаточно розбалансують нормативний матеріал ЗУпКВ. Вводячи до КК України певні нововведення, що притаманні європейській системі права, ми залишаємо багато атавізмів радянської системи права. Спрощене визначення кримінальних проступків як передбачених КК України діянь (дій або бездіяльності), за вчинення яких встановлено основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних міні-

мумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі, призводить до певної примітивізації нормативних розпоряджень КК України. При цьому законодавець не дивиться на ступінь небезпеки та правові наслідки конкретних кримінально протиправних деліктів для особи, соціуму та держави, а виходить з формальної ознаки — встановленого виду покарання, об'єднує злочини невеликої тяжкості та злочини середньої тяжкості в категорію нетяжких злочинів, не модернізує адміністративно-деліктне законодавство, залишаючи в його регуляції не притаманні сфері управління правопорушення.

Дивним виглядає віднесення умисних легких тілесних ушкоджень (ст. 125 КК України), побиттів і мордування (ч. 1 ст. 126 КК України), погрози вбивством (ч. 1 ст. 129 КК України) до кримінальних проступків. При цьому спеціальний вид тілесних ушкоджень — зараження венеричною хворобою (ч. 1 ст. 133 КК України) [15] — залишається в категорії нетяжких злочинів. Здавалося, що життя та здоров'я особи визнається найвищою цінністю і посягання на них за будь-яких умов має визнаватися злочинними, однак у законодавця інша логіка. Подібний підхід наших парламентарів до такої вкрай важливої для держави галузі, як сфера кримінально-правового регулювання суспільних відносин, визнається мною архаїчним.

Висновки. І сьогодні національній правничій системі притаманні характеристики «соціалістичного легалізму», що принципово відрізняють її від правничих систем європейської континентальної чи романо-германської — так називаної традиції цивільного права й англо-американської — традиції загального права. У цій ситуації українська правнича наука має два

шляхи. Або і далі «відкидати» неправдиві твердження про те, що в розвинутих країнах має місце примат права над державою, а в соціалістичних країнах, як і в сучасній Україні — примат держави над правом, продовжуючи свій «суверенний розвиток». Або розібратися в суті необхідної модернізації, щоб, нарешті, здійснити її. А вирішення цієї дилеми нині багато в чому залежить від модернізаторів Кримінального кодексу України. Допомогти в цьому законодавцю мають розроблені вченими знання про теоретичні засади механізму кримінально-правового регулювання.

Законодавчі новели листопада 2018 року не впливають на місце кримінальної відповідальності в МКПР — вона залишається останнім засобом впливу на осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а МРКВ — останньою ланкою МКПР. Законотворець, облегшуючи своє завдання з реформування законодавства про кримінальну відповідальність на даному етапі, закладає міну уповільненої дії. Все рівно ці питання він має вирішити в майбутньому, виклавши КК України в новій редакції, а отже наукові дискусії тільки розпочинаються, оскільки не вирішеними залишаються ключові проблеми встановлення покарання за кримінальні проступки, виходячи з їх суспільної небезпечності та правових наслідків для особи, соціуму та держави. Парламентарям слід виважено підходити до модернізації законодавства про кримінальну відповідальність, оскільки кримінальне право було, є та буде завжди легальним ресурсом насилля, пов'язаним з питаннями реалізації кримінальної відповідальності при кримінально-правовому регулюванні найважливіших для особи, соціуму та держави суспільних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Митрофанов І.І. Теоретичні засади механізму реалізації кримінальної відповідальності: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2017. 38 с.
2. Митрофанов І.І. Актуальні проблеми регулювання відповідальності у кримінальному праві: монографія. Одеса: Видавництво «Фенікс», 2017. 450 с.
3. Литвинов О.М., Митрофанов І.І. Концептуальна модель механізму реалізації кримінальної відповідальності: монографія. Харків: Золота миля, 2017. 180 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. 1736 с.
5. Тарбагаев А.Н. Дисциплинарный проступок в механизме уголовно-правового регулирования. Правоведение. 1993. № 2. С. 93-96.
6. Кропачев Н.М., Прохоров В.С., Тарбагаев А.Н. Механизм уголовно-правового регулирования. Норма, правоотношение, ответственность / науч. ред.: Н.А. Беляев. Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1989. 208 с.
7. Кропачев Н.М. Уголовно-правовое регулирование. Механизм и система. Санкт-Петербург: Санкт-Петербургский государственный университет, 1999. 262 с.
8. Кропачев Н.М. Механизм уголовно-правового регулирования: дис. на ... д-ра юрид. наук в форме науч. доклада. Санкт-Петербург, 2000. 59 с.
9. Чистяков А.А. Механизм формирования основания уголовной ответственности: монография. Рязань: РИПиЭ, 2000. 149 с.
10. Сулейманов Т.А. Механизм реализации норм уголовного права: монография. Москва: Юрист, 2006. 246 с.
11. Сулейманов Т.А. Павлухин А.Н., Эриашвили Н.Д. Механизм и формы реализации норм уголовного права: монография. Москва: ЮНИТИ-ДАНА; Закон и право, 2007. 288 с.
12. Литвинов А.Н. Механизм и формы реализации норм уголовного права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2012. 27 с.
13. Дуюнов В.К. Механизм уголовно-правового воздействия: теоретические основы и практика реализации: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Тольятти, 2001. 50 с.
14. Воропаев С.А. Уголовная ответственность в механизме уголовно-правового регулирования: дис. ... канд. юрид. наук. Москва, 2016. 30 с.
15. Митрофанов І.І., Лінов В.М. Злочини проти здоров'я людини: навчальний посібник. Кременчук: Видавець «ПП Шербатих О.В.», 2017. 328 с.

Митрофанов І.І.

Уголовная ответственность и механизм уголовно-правового регулирования.

Аннотація. В статті аналізується не тільки поняття механізму уголовно-правового регулювання, а і місце в нем уголовної відповідальності і її механізму реалізації. Розглядаються точки зору учених на розуміння механізму уголовно-правового регулювання з метою пошуку раціонального підходу к определению значения уголовной ответственности в его функционировании. Уголовная ответственность в исследуемом механизме рассматривается как явление, которое позволяет привести в движение уголовно-правовое регулирование, имея при этом собственный механизм реализации. Акцентируется внимание на изменениях в законодательство, которые касаются введения в Уголовный кодекс Украины уголовных проступков. Констатируется необходимость законодательству взвешенно подходить к модернизации законодательства об уголовной ответственности, поскольку уголовное право было, есть и будет всегда легальным ресурсом насилия, связанным с вопросами реализации уголовной ответственности при уголовно-правовом регулировании самых важных для личности, социума и государства общественных отношений.

Ключевые слова: уголовно-правовое регулирование, механизм уголовно-правового регулирования, уголовная ответственность, изменения в Уголовный кодекс, уголовные правонарушения, уголовные проступки, преступления.

I. Mitrofanov

Criminal responsibility and the mechanism of criminal law regulation.

Summary. The article analyzes not only the concept of the mechanism of criminal law regulation, but also the place in it of criminal responsibility and its mechanism of implementation. Scientists consider the point of view of understanding the mechanism of criminal law regulation in order to find a rational approach to determining the value of criminal responsibility in its functioning. Criminal responsibility in the mechanism under study is considered as a phenomenon that allows criminal law regulation to be set in motion, having its own mechanism of implementation. Attention is focused on changes in legislation that concern the introduction of criminal offenses into the Criminal Code of Ukraine. It is stated that the legislator needs a balanced approach to the modernization of legislation on criminal responsibility, since criminal law was, is and always will be a legal resource of violence related to the implementation of criminal responsibility in criminal law regulation of the most important for a person, society and the public relations.

Keywords: criminal law regulation, mechanism of criminal law regulation, criminal liability, amendments to the Criminal Code, criminal offenses, criminal misconduct, crimes.

